

Пра дзіцячую літаратуру — па-даросламу

У Мінску ў Цэнтральнай гарадской бібліятэцы імя Мікалая Астроўскага прайшоў круглы стол «Дзіцячае чытанне: дарослыя пытанні».

Сустрэчай бібліятэкараў, пісьменнікаў, выдаўцоў адкрыўся «Бібліядзень з Выдавецкім домам «Звязда»». На пачатку размовы мадэратар Алена Чарняўская зазначыла, што ў сценах бібліятэкі імя М. Астроўскага не ўпершыню абмяркоўваюцца праблемы дзіцячага чытання, дзіцячай літаратуры, кнігавыдання. І заўжды ўдзельнікі спрабуюць адказаць на пытанне, як захаваць цікавасць дзяцей, моладзі да папяровай кнігі, да самога чытання.

Дырэктар Цэнтралізаванай сістэмы дзіцячых бібліятэк горада Мінска Таццяна Швед заўважыла, што Выдавецкі дом «Звязда» з'яўляецца важным партнёрам дзіцячых бібліятэк Мінска, ды і ўсёй краіны. Літаратура, якая выходзіць са сцен гэтага выдавецтва, карыстаецца шырокім попытам, з'яўляецца прадметам шырокай увагі школьнікаў і іх бацькоў, якія ўсё часцей прыходзяць у бібліятэкі разам з дзецьмі.

Дырэктар — галоўны рэдактар Выдавецкага дома «Звязда», старшыня Саюза пісьменнікаў Беларусі Алесь Карлюкевіч звярнуў увагу на цэлы шэраг праблемных аспектаў. Але спачатку адзначыў ролю менавіта Цэнтралізаванай сістэмы дзіцячых бібліятэк горада Мінска ў фарміраванні тэматычнай прасторы дзіцячага кнігавыдання. Калі выдаўцы разумеюць, кнігі якіх аўтараў не затрымліваюцца на паліцах бібліятэк, тады праца з'яўляецца болей плённай і болей эфектыўнай. «Шкада, што мы як выдаўцы ніяк не можам, — заўважыў Алесь Мікалаевіч, — разварушыць літаратурную крытыку ў яе ўвазе да дзіцячай літаратуры. Калі яшчэ ў дачыненні да літаратуры ХХ стагоддзя нешта зроблена, калі ўсё ж былі напісаныя нарысы жыцця і творчасці Янкі Маўра, Васіля Віткі, якія выйшлі асобнымі кнігамі, то чаму не працягваецца такая ўвага да сённяшняга пакалення творцаў?! Напрыклад, Кацярына Хадасевіч-Лісавая — аўтар 27 кніг для дзяцей. Яе героі Вухуцік і Лісачка займаюць увагу тысяч і тысяч юных чытачоў. А пра гэтую пісьменніцу, пра яе творчасць у лепшым выпадку пішуць бегла, інфармацыйна, у звязку з выданнем новай кнігі. Размовы ў частцы глыбокага аналізу патрабуюць

Падчас круглага стала.

і праблемы, якія раскрывае дзіцячая літаратура... Варта адзначыць і тое, што застаецца па-за ўвагай пісьменнікаў... Дзіўна, што ў такой, напрыклад, аўтарытэтай структуры, як Інстытут літаратуразнаўства імя Янкі Купалы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, няма сектара дзіцячай літаратуры. Атрымліваецца, што яго адсутнасць — адказ навукоўцаў на пытанне, ці існуе сама сучасная беларуская дзіцячая літаратура. Праўда, цікавым падаецца практычнае правядзення ў акадэмічных сценах міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі па казцы. Тут навукоўцы паказваюць прыклад. Магчыма, і для іншых славянскіх краін... Бессістэмна, без увагі да сучаснага літаратуранага працэсу працуюць школьныя бібліятэкі. Відавочна, што яны па нейкіх прычынах не займаюцца фарміраваннем сваіх фондаў у частцы сучаснай дзіцячай літаратуры... Магчыма, спадзяюцца, што ўсе пытанні здыме «Школьная бібліятэка», выданні па праграме якой паступаюць у школы бясплатна?..»

Даволі цікавымі развагамі падзялілася спецыяліст у галіне літаратурнай адукацыі Кацярына Цемушава, якая на круглым stole прадстаўляла лабараторыю гуманітарнай адукацыі Акадэміі адукацыі. Даследчыца расказала пра тое, як фарміруюцца падручнікі па літаратуры, якімі аргументамі карыстаюцца іх стваральнікі, выбіраючы для ўключэння ў падручнік тыя ці іншыя мастацкія творы. К. Цемушава звярнула ўвагу і на тое, якіх тэматычных абсягаў не хапае ў дзіцячым кнігавыданні. Зазначыла, што дзецям патрэбны героі, патрэбна расказваць пра

сучасніка, варта паказваць, як фарміруюцца характары станоўчага персанажа ў раманах, апавесцях, апавяданнях. Важна разумна, з увагай да сямейных, маральных каштоўнасцей паказваць, як вырастаюць звычайныя дзеці, звычайныя падлеткі ў асобу, як напачатку змагаюцца з пэўнымі цяжкасцямі, як пераадольваюць іх, каб быць прыкладам. Вельмі запатрабаванымі з'яўляюцца кнігі аб прафесіях. Але іх якраз і не хапае. Патрэбны і творы на тэмы інклюзіі.

Удзел у круглым stole прыняла і пісьменніца Кацярына Хадасевіч-Лісавая, якую добра ведаюць бібліятэкары Мінска, бібліятэкары ўсёй краіны. Аўтар папулярных кніг для зусім юнага чытача звярнула ўвагу на важнасць супрацоўніцтва і пісьменнікаў, і бібліятэкараў з бацькамі. Сваімі развагамі пра тое, што чытаюць падлеткі, як яны ставяцца да папяровых перыядычных выданняў, падзялілася галоўны рэдактар часопіса «Бярозка» Яніна Каралева. Сёння, у год свайго векавага юбілею (выданне прыходзіць да чытачоў з 1924 года; першы галоўны рэдактар — славуці дзіцячы пісьменнік Алесь Якімовіч) часопіс набывае новае дыханне. Істотна павялічыўся яго тыраж. Яніна Каралева расказала пра тую шматбажную працу, якую рэдакцыя праводзіць са школьнікамі, каб прыцягнуць увагу да сапраўды інтэлектуальнага часопіса для падлеткаў.

Круглы стол «Дзіцячае чытанне: дарослыя пытанні» пацвердзіў зацікаўленасць грамадства, бібліятэчнай супольнасці ў паспяховым развіцці сучаснай беларускай дзіцячай літаратуры.

Сяргей ШЫЧКО
Фота Анастасіі КАВАЛЬЧУК